

РЕШЕНИЕ**Р-ЦУ-30-125/17.07.2026 г.**

Подписаният Борис Михайлов – изпълнителен директор на Националната агенция за приходите (НАП), като разгледах заявление за достъп до обществена информация, с рег. № 54-30-7270 от 06.07.2026 г. по описа на Централно управление (ЦУ) на НАП, взех предвид следното от фактическа и правна страна:

Заявител е с адрес:,
електронен адрес: Отправил е искане за предоставяне на
следната информация:

„ • Брой здравноосигурени лица за 2019 г., 2020 г., 2021 г., 2022 г., 2023 г., 2024 г. и 2025 г. /или последни актуални данни

• Брой лица, за които държавата плаща здравни осигуровки а 2019 г., 2020 г., 2021 г., 2022 г., 2023 г., 2024 г. и 2025 г. /или последни актуални данни

• Брой лица с прекъснати здравноосигурителни права по смисъла на чл. 109, ал. 1 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) - брой лица, чийто здравноосигурителен статус в информационната система на НАП е „с прекъснати здравноосигурителни права“ към 31.12.2019 г., 31.12.2020 г., 31.12.2021 г., 31.12.2022 г., 31.12.2023 г., 31.12.2024 г. и 31.12.2025 г., така както статусът се визуализира при извършване на справка за здравноосигурителен статус.

• Брой лица със статус, различен от „код 1 - здравноосигурен“ - брой лица, които към 31.12.2019 г., 31.12.2020 г., 31.12.2021 г., 31.12.2022 г., 31.12.2023 г., 31.12.2024 г. и 31.12.2025 г. фигурират в системата на НАП със статус, различен от „код 1 – здравноосигурен“. Наясно съм, че тази съвкупност може да включва и лица, освободени от задължение за здравно осигуряване по чл. 40а от ЗЗО, както и лица, подчинени на законодателството на друга държава-членка по чл. 33, ал. 2 от ЗЗО. Моля данните да бъдат предоставени именно с тази уговорка, във вида, в който са налични в системата, без да се извършва допълнителна проверка на осигурителния статус на отделните лица.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

• Брой здравнонеосигурени лица за 2019 г., 2020 г., 2021 г., 2022 г., 2023 г., 2024 г. и 2025 г. /или последни актуални данни. В случай че предоставянето на обобщена бройка по тази точка не е възможно, моля за наличните съставни данни, позволяващи оценка, а именно: брой лица, регистрирани в системата като подлежащи на здравно осигуряване, както и разбивка по категории на лицата с непогасени задължения за здравни вноски (например: безработни лица; бежанци, които не са осигурявани от работодател или от бюджета; лица, завършващи средното си образование – за месеците до започване на трудова дейност или следване във висше учебно заведение; самоосигуряващи се лица, декларирали доходите и задълженията си, но непогасили дължимите вноски; лица, декларирали доходите си, но недекларирали и незаплатили дължимите здравни вноски; други категории). “

След преценка на отправеното искане, намирам същото за допустимо и основателно, доколкото се иска предоставянето на достъп до обобщена информация, свързана с обществения живот в Република България и даваща възможност на заявителя да си състави собствено мнение относно дейността на НАП като задължен по **Закона за достъп до обществена информация** (ЗДОИ) субект. Не се изискват защитени данни (лични данни, данъчна и осигурителна информация и др.), по отношение на които ЗДОИ е неприложим.

По отношение съдържанието на искането, обаче, от гл. т. на естеството на търсените данни, следва да се има предвид, че за субектите по чл. 3, ал. 1 от ЗДОИ, какъвто е и НАП, е регламентирано задължение да предоставят информация, само когато по отношение на същата са налице едновременно две задължителни предпоставки – информацията да е създадена или съхранявана в кръга на тяхната компетентност и същата да е налична (вече създадена), а не по повод на конкретното искане да бъде създавана и/или адаптирана, систематизирана и обобщавана. Държавните органи нямат задължение да адаптират наличната информация за целите на осъществяване на конкретния достъп до информация (Решение № 138 от 05.01.2012 г. по адм. д. № 3044/2011 г. на ВАС-V отд).

В този контекст, във връзка с трети, четвърти и пети въпрос от заявлението:

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

„• Брой лица с прекъснати здравноосигурителни права по смисъла на чл. 109, ал. 1 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) - брой лица, чийто здравноосигурителен статус в информационната система на НАП е „с прекъснати здравноосигурителни права“ към 31.12.2019 г., 31.12.2020 г., 31.12.2021 г., 31.12.2022 г., 31.12.2023 г., 31.12.2024 г. и 31.12.2025 г., така както статусът се визуализира при извършване на справка за здравноосигурителен статус.

• Брой лица със статус, различен от „код 1 - здравноосигурен“ - брой лица, които към 31.12.2019 г., 31.12.2020 г., 31.12.2021 г., 31.12.2022 г., 31.12.2023 г., 31.12.2024 г. и 31.12.2025 г. фигурират в системата на НАП със статус, различен от „код 1 – здравноосигурен“. Наясно съм, че тази съвкупност може да включва и лица, освободени от задължение за здравно осигуряване по чл. 40а от ЗЗО, както и лица, подчинени на законодателството на друга държава-членка по чл. 33, ал. 2 от ЗЗО.

• Брой здравнонеосигурени лица за 2019 г., 2020 г., 2021 г., 2022 г., 2023 г., 2024 г. и 2025 г. /или последни актуални данни. В случай че предоставянето на обобщена бройка по тази точка не е възможно, моля за наличните съставни данни, позволяващи оценка, а именно: брой лица, регистрирани в системата като подлежащи на здравно осигуряване, както и разбивка по категории на лицата с непогасени задължения за здравни вноски (например: безработни лица; бежанци, които не са осигурявани от работодател или от бюджета; лица, завършващи средното си образование – за месеците до започване на трудова дейност или следване във висше учебно заведение; самоосигуряващи се лица, декларирали доходите и задълженията си, но непогасили дължимите вноски; лица, декларирали доходите си, но недеklarирали и незаплатили дължимите здравни вноски; други категории)“

следва да се има предвид, че понятието „осигурено лице“ за целите на здравното осигуряване е регламентирано в **Закона за здравното осигуряване (ЗЗО)**.

Кръгът на лицата, които са задължително осигурени в **Националната здравноосигурителна каса (НЗОК)** е определен в чл. 33, ал. 1 от ЗЗО. На основание чл. 33, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗЗО задължително осигурени в НЗОК са всички български граждани, които не са граждани на друга държава и българските граждани, които са граждани и на друга държава и постоянно живеят на територията на Република България. В същия закон е определен специален ред за осигуряване на българските граждани, които пребивават продължително в чужбина (в хипотезата на работа в държави извън

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Европейския съюз). В чл. 40а от ЗЗО е предоставена възможност за освобождаване на тези лица от задължително здравно осигуряване при определени условия. Българските граждани, които са длъжни да осигуряват себе си и пребивават в чужбина повече от 183 дни през една календарна година, могат да не заплащат здравноосигурителни вноски до края на съответната календарна година, смятано от датата на напускане на страната, и за всяка следваща календарна година, след подадено заявление до компетентната териториална дирекция на НАП.

Също така, следва да се има предвид и разпоредбата на чл. 40в от ЗЗО, съгласно която българските граждани, които са граждани и на друга държава (лицата с двойно гражданство, едното от които е българско) и живеят в чужбина повече от 183 дни през една календарна година, могат да декларират, че не дължат здравноосигурителни вноски, като подадат в НАП декларация по образец, утвърден със заповед на министъра на финансите.

Не са задължително осигурени в НЗОК лицата, които съгласно правилата за координация на системите за социална сигурност подлежат на здравно осигуряване в друга държава-членка (чл. 33, ал. 2 от ЗЗО, в сила от 01.01.2007 г.). Като държава – членка на Европейския съюз (ЕС) България прилага правилата за координация на системите за социална сигурност. Тези правила са въведени с **Регламент (ЕО) №883/2004** на Европейския Парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност (**Регламент (ЕО) №883/2004**) и Регламент (ЕО) №987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за установяване на процедурата за прилагане на **Регламент (ЕО) №883/2004** за координация на системите за социална сигурност (**Регламент (ЕО) №987/2009**). Определяне на приложимото законодателство е един от основните принципи, установени с **Регламент (ЕО) №883/2004**. Според този принцип лицата, за които се прилага регламента, **са подчинени на законодателството на само една държава членка** (основание чл. 11(1) от **Регламент №883/2004**).

Ако съгласно правилата за координация на системите за социална сигурност едно лице подлежи на здравно осигуряване в друга държава членка, то не дължи здравноосигурителни вноски по българското законодателство.

На основание чл. 39, ал. 1 от ЗЗО за задължително осигурените лица в НЗОК, с изключение на лицата до 18-годишна възраст и лицата по чл. 40, ал. 5 от същия закон, от

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

възникване на задължението им за здравно осигуряване се подават ежемесечно данни в НАП по ред, определен с наредба на министъра на финансите.

Съгласно чл. 39, ал. 7 от ЗЗО здравноосигурителният статус, необходим за упражняване на здравноосигурителните права на лицата по чл. 33 от ЗЗО, се формира въз основа на данните за здравно осигуряване от заявления и декларации по същия закон, вписвания в официални публични регистри, писмени доказателства, предоставени от лицата, и внесените или дължимите здравноосигурителни вноски. Предвид изложеното, този статус се формира **към определена дата**, въз основа на наличните в информационната система на НАП данни за здравно осигуряване към същата дата. Изясняването и корекцията на здравноосигурителния статус се извършва по искане на заинтересованото лице.

С оглед на гореизложеното НАП не разполага с данни относно осигуряването на физическите лица, пребиваващи в трети страни и страни – членки на ЕС, което създава обективна невъзможност за предоставяне на информацията относно брой на здравно неосигурените лица.

Следва да се има предвид, че лицата нямат задължения да уведомяват НАП за периодите си на пребиваване в чужбина както за страните – членки на ЕС, така и за трети страни, поради което агенцията не разполага с информация колко от лицата могат да се освободят от задължение за здравно осигуряване и колко от тях са подчинени на законодателството на друга държава, което е пречка за предоставяне на информацията относно брой на здравно неосигурените лица.

В контекста на горепосоченото, в съответствие с функциите и правомощията на НАП, за Агенцията не произтичат задължения да администрира справочна информация за брой здравно неосигурени лица.

В тази връзка и на основание чл. 33 от ЗДОИ с настоящото решение заявителят се уведомява, че исканата информация по трети, четвърти и пети въпрос от заявлението не е налична (създадена и съхранявана) в НАП.

С оглед изложените мотиви и на основание чл. 28, ал. 2 във връзка с чл. 34 от ЗДОИ,

Р Е Ш И Х:

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

РАЗРЕШАВАМ предоставянето на достъп до наличната в НАП информация, както следва:

По първия въпрос от заявлението: „Брой здравноосигурени лица за 2019 г., 2020 г., 2021 г., 2022 г., 2023 г., за 2024 г. и за 2025 г./или последни актуални данни“ се предоставя следната справка:

- Брой здравно осигурени лица към 31.12.2019 г. - 6 157 052;
- Брой здравно осигурени лица към 31.12.2020 г. - 6 088 824;
- Брой здравно осигурени лица към 31.12.2021 г. - 6 029 963;
- Брой здравно осигурени лица към 31.12.2022 г. - 6 043 422;
- Брой здравно осигурени лица към 31.12.2023 г. - 6 054 485;
- Брой здравно осигурени лица към 31.12.2024 г. - 6 073 375;
- Брой здравно осигурени лица към 31.12.2025 г. - 6 089 327.

Забележка: Справката съдържа информация за здравно осигурените лица български граждани с ЕГН.

По втория въпрос от заявлението: „Брой лица, за които държавата плаща здравни осигуровки а 2019 г., 2020 г., 2021 г., 2022 г., 2023 г., 2024 г. и 2025 г. /или последни актуални данни“ се предоставя следната справка:

Категория осигурен	Описание категория осигурен	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.
50	Пенсионери от държавното обществено осигуряване;	2 272 138	2 249 154	2 221 887	2 178 240	2 167 365	2 157 317	2 179 960
52	Социално слабите с право на социално подпомагане, лицата настанени в специализирани институции за социални услуги и приетите за обслужване в социални учебно-професионални центрове и центрове за временно настаняване, центрове за настаняване от семеен тип, преходни жилища, защитени жилища, наблюдавани жилища и кризисни центрове;	43 857	43 908	41 131	34 941	40 580	49 268	51 869
53	Студентите - редовно обучение във висши училища до навършване на 26-годишна възраст, и докторантите на редовно обучение по държавна поръчка, чуждестранните студенти - редовно обучение, до навършване на 26-годишна възраст и докторантите на редовно обучение, приети във висши училища и научни организации у нас по реда на Постановление на Министерския съвет № 103 от 1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина и Постановление на Министерския съвет № 228 от 1997 г. за приемане на граждани на Република Македония за студенти в държавните висши училища на Република България; задържаните под стража или лишените от свобода, за лица в производство за предоставяне статут на бежанец или право на убежище;	127 634	125 233	125 684	122 809	120 280	121 291	124 186
55	Родителите, осиновителите или съпрузите, които полагат грижи за инвалиди със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ	1 876	1 568	1 292	1 502	660	448	322
56	Лицата над 18-годишна възраст, които учат редовно - до завършване на средно образование;	96 010	92 855	93 749	95 036	97 346	101 482	104 631

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

57	Лица, получаващи целеви помощи за отопление по реда на Закона за социалното подпомагане	74 901	74 866	73 890	75 412	76 447	69 438	61 372
----	---	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Забележка: В броя на лицата, за които държавата плаща здравни осигуровки не са включени лицата под 18 годишна възраст, за които няма задължения за подаване на данни.

Достъпът до обществената информация се осъществява с настоящото решение.

Предвид искането на заявителя и разпоредбата на чл. 35, ал. 3 от ЗДОИ, настоящото решение ще бъде изпратено по електронна поща на посочения от заявителя електронен адрес, без да се дължат суми за предоставяне на информацията.

На основание чл. 40, ал. 1 от ЗДОИ, решението подлежи на обжалване пред съответния административен съд по реда на *Административнопроцесуалния кодекс*, в 14-дневен срок от съобщаването му.

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА НАП:

БОРИС МИХАЙЛОВ

Документът е електронно създаден и подписан, като данни за електронния подпис на издателя се визуализират в горния десен ъгъл на началната страница, съгласно действащите нормативни изисквания.

Национална агенция за приходите обработва и защитава личните Ви данни, съобразно изискванията на Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) и Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г.

Повече подробности за ангажиментите на Националната агенция за приходите, в качеството ѝ на администратор на лични данни, можете да намерите в „Политика по защита на личните данни в Националната агенция за приходите“, публикувана на интернет адрес: www.nra.bg или да се свържете с нас на имейл адреса на Информационния център на НАП: infocenter@nra.bg и телефон: 0700 18 700.